

ÂSÂR Akademik Dinî Araştırmalar Dergisi

e-ISSN: 2822-2172

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/asar>

Cilt/Volume: 1 | Sayı/Issue: 5

Ekim 2025 | October 2025

Yayıncı / Publisher

Erzincan Binalı Yıldırım Üniversitesi, İlahiyat
Fakültesi, Erzincan, Türkiye
Erzincan Binalı Yıldırım University, Faculty of
Theology, Erzincan, Türkiye
<https://ror.org/02h1e8605>
Prof. Dr. İsak Emin AKTEPE
<https://orcid.org/0000-0002-8464-203X>
iaktepe@erzincan.edu.tr

Baş Editör / Editor-in-Chief

Dr. Öğr. Üyesi Recep ERKMEN
Erzincan Binalı Yıldırım Üniversitesi, İlahiyat
Fakültesi, Erzincan, Türkiye
Erzincan Binalı Yıldırım University, Faculty of
Theology, Erzincan, Türkiye
<https://ror.org/02h1e8605>
<https://orcid.org/0000-0002-6609-6629>
recep.erkmen@erzincan.edu.tr

Editör Yardımcısı/Editorial Assistant

Öğr. Gör. İsmail Hakkı SEZGİN
Erzincan Binalı Yıldırım Üniversitesi, Erzincan,
Türkiye
<https://ror.org/02h1e8605>
<https://orcid.org/0000-0002-0541-0661>
ismail.sezgin@erzincan.edu.tr

Yazı İşleri Müdürü / Managing Editor

Dr. Öğr. Üyesi Recep ERKMEN
Erzincan Binalı Yıldırım Üniversitesi, İlahiyat
Fakültesi, Erzincan, Türkiye
Erzincan Binalı Yıldırım University, Faculty of
Theology, Erzincan, Türkiye
<https://ror.org/02h1e8605>
<https://orcid.org/0000-0002-6609-6629>
recep.erkmen@erzincan.edu.tr

Yazışma Adresi / Correspondence Address

İlahiyat Fakültesi Dekanlığı Yalnızbağ Yerleşkesi (2.
Bina Doğu B Blok) Erzincan, Türkiye
Telefon / Phone: +90 0446-225 19 30 / 40411
Fax : +90 0446-225 19 31
E-posta: ilahiyyatdergi@erzincan.edu.tr
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/asar>
<http://asardergisi.org>

Sosyal Medya / Social Media

<https://youtube.com/@asardergisi?si=iMEVs-HTB88NGyfl>

Tasarım / Design

Öğr. Gör. İsmail Hakkı SEZGİN
Erzincan Binalı Yıldırım Üniversitesi, Erzincan,
Türkiye
<https://ror.org/02h1e8605>
<https://orcid.org/0000-0002-0541-0661>
ismail.sezgin@erzincan.edu.tr

E-Yayın / Electronic Publication

31 Ekim / October 2025
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/asar>

Yönetim Yeri / Executive Office

Erzincan Binalı Yıldırım Üniversitesi Kampüsü,
Yalnızbağ Yerleşkesi (2. Bina Doğu B Blok), Erzincan,
Türkiye
Telefon / Phone: +90 0446-225 19 30 / 40411
ilahiyyatdergi@erzincan.edu.tr

Yayın Türü / Publication Type

Yaygın süreli / Periodical

Dizinlenme Bilgileri / Indexing

*Dergide yer alan yazılardan ve aktarılan görüşlerden yazarlar sorumludur.
Authors bear responsibility for the content of their published articles.*

Ekim ayında, yılda bir sayı olarak yayımlanan uluslararası, hakemli, açık erişimli ve bilimsel bir dergidir.
This is a scientific, international, peer-reviewed and open access journal published once a year in October.

Yayın Kurulu / Editorial Board

Prof. Dr. Ali KUZUDİŞLİ
Gümüşhane Üniveristesi
<https://ror.org/00r9t7n55>
<https://orcid.org/0000-0002-2135-5439>
kuzudisliali@hotmail.com

Prof. Dr. Halil ALDEMİR
Kilis 7 Aralık Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
<https://ror.org/048b6qs33>
<http://orcid.org/0000-0002-1311-7318>
aldemirhalil@gmail.com

Prof. Dr. Abdullah DURMUŞ
Marmara Üniversitesi
<https://ror.org/02kswqa67>
<https://orcid.org/0000-0001-9271-0963>
durmusabdullah@yahoo.com

Doç. Dr. Fatma BAYNAL
Yalova Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi
<https://ror.org/01x18ax09>
<https://orcid.org/0000-0002-6705-4340>
atma.baynal@yalova.edu.tr

Dr. Öğr. Gör. Adem ÇETİN
Ankara Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi
<https://ror.org/01wntqw50>
<https://orcid.org/0000-0001-9705-9823>
ademcetin06@hotmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Mustafa ERKAL
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi
<https://ror.org/04f81fm77>
<https://orcid.org/0000-0003-1636-2463>
mferkal40@gmail.com

Prof. Dr. Hüseyin AKGÜN
Ondokuz Mayıs Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0002-5335-9901>
huseyinakgun@hotmail.com

Doç. Dr. Turgut AKYÜZ
Gümüşhane Üniversitesi
<https://ror.org/00r9t7n55>
<https://orcid.org/0000-0002-1763-6289>
turgutmantiki@gmail.com

Doç. Zeynep Nermin AKSAKAL
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0002-5124-1969>

znaksakal@erzincan.edu.tr

Doç. Dr. Mehmet Zeki GÖKSU
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0003-0875-2226>
zeki.goksu@erzincan.edu.tr

Doç. Dr. Üyesi Ramazan ÖNAL
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0002-2752-8628>
ronal@erzincan.edu.tr

Doç. Osman KARAAĞAÇ
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0002-4942-3835>
osman.karaagac@erzincan.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Recep ERKMEN
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0002-6609-6629>
recep.erkmen@erzincan.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Salih GÜNER
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0001-8333-963X>
salih.guner@erzincan.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Hatice ALTUNDAL ERKMEN
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0002-0470-4465>
hatice.altundal@erzincan.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Mansur YAYLA
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0001-6888-6184>
myayla@erzincan.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Ebru ADIYAMAN
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0001-6782-6075>
ebrukarakasadiyaman@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Davut ÇOŞTU
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0001-6139-8567>
mehmet.costu@erzincan.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Nihat FIRAT
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0003-4244-0795>
nihat.firat@erzincan.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Duygu METE DOĞAN
Erzincan Binalı Yıldırım Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0002-6261-5428>
duygumete24@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Erdoğan DEMİR
Erzincan Binalı Yıldırım Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0003-0391-9824>

Danışma Kurulu / Advisory Board

Prof. Dr. Sönmez KUTLU
Ankara Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0002-2257-5329>
skutlu@divinity.ankara.edu.tr

Prof. Dr. Kemal YILDIZ
Marmara Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0003-4824-922X>
kemal.yildiz@marmara.edu.tr

Prof. Dr. Emin ÇELEBİ
İnönü Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0001-8548-3811>
emin.celebi@inonu.edu.tr

Doç. Dr. Kadir GÖMBEYAZ
Kocaeli Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0002-5204-5564>
kadir.gombeyaz@kocaeli.edu.tr

Prof. Dr. Rabiye ÇETİN
Ankara Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0002-4706-0022>
rcetin@ankara.edu.tr

Prof. Dr. Yıldız KIZILABDULLAH
Ankara Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0002-8625-7987>
ykizilabdullah@gmail.com

Prof. Dr. Nizamettin PARLAK
Erzincan Binalı Yıldırım Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0002-1664-3639>
nizamparlak@yahoo.com

Prof. Dr. Halil BALTACI
Erzincan Binalı Yıldırım Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0001-6163-8938>
hbaltaci@erzincan.edu.tr

erdogan.demir@erzincan.edu.tr

Öğr. Gör. İsmail Hakkı SEZGİN
Erzincan Binalı Yıldırım Üniversitesi, Erzincan,
Türkiye
<https://ror.org/02h1e8605>
<https://orcid.org/0000-0002-0541-0661>
ismail.sezgin@erzincan.edu.tr

Prof. Dr. Ali ÇETİN
Kırıkkale Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0002-8621-7221>
acetin@cumhuriyet.edu.tr

Prof. Dr. Mustafa ALICI
Erzincan Binalı Yıldırım Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0002-8070-8425>
malici@erzincan.edu.tr

Doç. Dr. Tuba ERKOC BAYDAR
İbn Haldun Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0002-3748-8033>
tuba.baydar@ihu.edu.tr

Doç. Dr. Fatma BAYNAL
Yalova Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0002-6705-4340>
fatmayogurtcu@gmail.com

Doç. Dr. Şahin KIZILABDULLAH
Ankara Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0002-6848-0755>
skizilabdullah@ankara.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Metin GÜVEN
Kilis 7 Aralık Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0002-2188-1375>
metin.guven@kilis.edu.tr

Temel İslam Bilimleri / Basic Islamic Sciences

Doç. Zeynep Nermin AKSAKAL
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0002-5124-1969>
znaksakal@erzincan.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Salih GÜNER
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0001-8333-963X>
salih.guner@erzincan.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Ebru ADIYAMAN
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0001-6782-6075>
ebrukarakasadiyaman@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Mansur YAYLA
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0001-6888-6184>
myayla@erzincan.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Erdoğan DEMİR
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0003-0391-9824>
erdogan.demir@erzincan.edu.tr

Arş. Gör. Sara AKDAĞ OKUMUŞ
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0001-5675-5144>
sara.akdag@erzincan.edu.tr

Felsefe ve Din Bilimleri / Philosophy and

Religious Studies

Doç. Dr. İbrahim AKSU
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0002-7172-4204>
aksuibrahim34@gmail.com

Doç. Dr. Mehmet Zeki GÖKSU
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0003-0875-2226>
zeki.goksu@erzincan.edu.tr

Doç. Osman KARAAĞAÇ
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0002-4942-3835>
osman.karaagac@erzincan.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Hatice ALTUNDAL ERKMEN
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0002-0470-4465>
hatice.altundal@erzincan.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Davut ÇOŞTU
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0001-6139-8567>
mehmet.costu@erzincan.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Duygu METE DOĞAN
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0002-6261-5428>
duygumete24@gmail.com

Arş. Gör. Kübra BULUT
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0002-4018-9579>
kubra.bulut@erzincan.edu.tr

Arş. Gör. Feyza ÜNALAN
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0002-9987-0561>
feyzaeunalan@gmail.com

İslam Tarihi ve Sanatları / Islamic History and

Arts

Doç. Murat VANLI
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0002-6516-9937>
murat.vanli@erzincan.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Nihat FIRAT
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0003-4244-0795>
nihat.firat@erzincan.edu.tr

Doç. Dr. Üyesi Ramazan ÖNAL
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0002-2752-8628>
ronal@erzincan.edu.tr

Dr. Öğr. Gör. Adem ÇETİN
Ankara Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi
<https://ror.org/01wntqw50>
<https://orcid.org/0000-0001-9705-9823>
ademcetin06@hotmail.com

Yazım Editörleri / Writing Editors

Arş. Gör. Feyza ÜNALAN
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0002-9987-0561>
feyzaeunalan@gmail.com

Arş. Gör. Kübra BULUT
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0002-4018-9579>
kubra.bulut@erzincan.edu.tr

Doktora Ayşe BOZTAŞ
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0002-3797-2095>

Yüksek Lisans Ayşenur ÇELİKKOL
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
<https://orcid.org/0009-0009-0934-8584>
aysenurcelikkol2424@gmail.com

Yüksek Lisan Aleyna KARAHAN
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
<https://orcid.org/0009-0008-0100-6531>
karahanaleyna73@gmail.com

Yüksek Lisans Elif Özge NALDEMİR
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
<https://orcid.org/0009-0007-7202-7359>
naldemirelif1624@hotmail.com

Dil Editörleri / Language Editors

Dr. Öğr. Üyesi Hatice ALTUNDAL ERKMEN
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0002-0470-4465>
hatice.altundal@erzincan.edu.tr

Mizanpaj-Dizgi / Typesetting

Öğr. Gör. İsmail Hakkı SEZGİN
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Erzincan, Türkiye
<https://ror.org/02h1e8605>
<https://orcid.org/0000-0002-0541-0661>
ismail.sezgin@erzincan.edu.tr

ÂSÂR Akademik Dinî Araştırmalar Dergisi, ilahiyat ve ilgili sosyal bilimler alanında yayımlanan uluslararası hakemli bir e-dergidir. Din, felsefe, tarih, kültür, sanat ve bilim gibi geniş bir yelpazede, Türkçe, İngilizce ve Arapça dillerinde hazırlanmış özgün araştırma makalelerini, çevirileri ve değerlendirmeleri yayımlayarak ulusal ve uluslararası düzeyde bilimsel bilgiye katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Dergi, makale başvuru, değerlendirme veya yayımlanma sürecinde yazarlardan herhangi bir ücret talep etmemektedir. Gönderilen çalışmalar, çift taraflı kör hakemlik ilkesi uyarınca alanında uzman en az iki hakem tarafından titizlikle değerlendirilir. Yayımlanan tüm makaleler, Creative Commons Atıf-Gayri Ticari 4.0 Uluslararası (CC BY-NC 4.0) lisansı altında okuyucuların açık erişimine sunulmaktadır.

ÂSÂR Academic Journal of Religious Studies is an international, peer-reviewed e-journal published in the field of theology and related social sciences. It aims to contribute to scientific knowledge at national and international levels by publishing original research articles, translations, and reviews in Turkish, English, and Arabic across a wide spectrum of fields, including religion, philosophy, history, culture, art, and science. The journal does not charge any fees from authors during the article submission, evaluation, or publication process. Submitted manuscripts are rigorously evaluated by at least two expert referees under the double-blind peer-review principle. All published articles are made available to readers through open access under the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) license.

Editör'den

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi İlahiyat Fakültesi bünyesinde 2021 yılında yayımlanmaya başlayan *ÂSÂR Akademik Dini Araştırmalar Dergisi*, İslam ilim geleneğini çağdaş akademik standartlar doğrultusunda yeniden değerlendirmeyi, din araştırmalarında metodolojik çeşitliliği ve derinliği teşvik etmeyi hedefleyen hakemli ve uluslararası bir dergidir. Dergi, ilahiyat ve din araştırmaları alanında özgün akademik çalışmalara zemin hazırlamayı amaçlayan süreklilik arz eden bir yayın platformu olarak faaliyetini sürdürmektedir.

Bu sayıda, ön inceleme ve çift kör hakem değerlendirmesi süreçlerini başarıyla tamamlayan altı araştırma makalesi ve bir kitap değerlendirmesi yer almaktadır. Çalışmalar; İslam düşünce tarihi, mezhepler tarihi, kıraat, tefsir, fıkıh ve din eğitimi gibi farklı disiplinlerde yürütülmüş olup, klasik ve modern dönemlere ait temaları birlikte ele almaktadır. Bu çeşitlilik, derginin dinî ilimlerin alt alanları arasındaki metodolojik etkileşimi güçlendirme amacını yansıtmaktadır.

Bu sayının ilk makalesi, Fârâbî'nin sosyal zümre modeline ilişkin felsefî çözümlemesini konu almakta ve klasik siyaset felsefesi geleneğinde toplumun yapısal bileşenlerine dair özgün bir yorum sunmaktadır. İkinci makale, Kalhâtî'nin *el-Keşf ve'l-Beyân* adlı eseri üzerinden Şîa değerlendirmesini inceleyerek mezhepler arası tartışmaların erken dönem İslam düşüncesindeki yansımalarını analiz etmektedir. Üçüncü makale, Endonezya'daki Cavaca tefsir geleneğini tarihsel, dilsel ve sosyokültürel boyutlarıyla ele almakta; bölgesel tefsir çalışmalarına yönelik önemli bir katkı sağlamaktadır. Dördüncü makale, Mağrib kıraat ekollerinin kurumsallaşma süreci üzerine odaklanmakta ve kıraat ilminin coğrafi ve tarihsel çeşitliliğine ilişkin yeni bulgular ortaya koymaktadır. Beşinci makale, İslam aile hukukunda hapis olgusunun boşanma üzerindeki etkisini klasik fıkıh literatürü ile çağdaş hukuk uygulamaları ışığında karşılaştırmalı olarak değerlendirmektedir. Altıncı makale ise, imam hatip liselerinde uzaktan eğitim uygulamalarına ilişkin nitel bir analiz sunarak, din eğitiminin dijitalleşme sürecinde karşılaşılan pedagojik ve kurumsal dinamikleri tartışmaktadır. Sayının sonunda yer alan kitap değerlendirmesi, ilgili alanda yayımlanan güncel bir çalışmayı eleştirel bir bakışla incelemektedir.

Bu sayının yayıma hazırlanma sürecinde katkı sunan tüm editör, hakem ve yazar kadrosuna teşekkür ederiz. Bilimsel değerlendirme süreçlerinin her aşamasında gösterilen titizlik, derginin akademik niteliğinin sürdürülebilirliğini sağlamaktadır. Ayrıca, DergiPark sürecine adaptasyon bağlamında hâlen genç sayılabilecek dergimizin bütün aşamalarında benimle sorumluluğu paylaşan hocamız İsmail Hakkı SEZGİN'e ve derginin kuruluşundan itibaren kurumsal desteğini sürdüren dekanımız Prof. Dr. İsak Emin AKTEPE'ye teşekkür ederiz.

ÂSÂR Akademik Dinî Araştırmalar Dergisi, disiplinler arası araştırmalara açık duruşunu koruyarak, İslam ilim geleneğini çağdaş akademik bağlamda ele alan özgün ve nitelikli çalışmalara ev sahipliği yapmaya devam edecektir.

ÂSÂR Akademik Dinî Araştırmalar Dergisi Editörü
Dr. Öğr. Üyesi Recep ERKMEN

ÂSÂR Akademik Dinî Araştırmalar Dergisi

e-ISSN: 2822-2172

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/asar>

Cilt/Volume: 1 | Sayı/Issue: 5

Ekim 2025 | October 2025

İÇİNDEKİLER/CONTENTS

Araştırma Makaleleri/Research Articles

Fârâbîci Sosyal Zümre Modeli Üzerine Bir inceleme

A Study on the Fârâbîan Social Community Model

İbrahim Aksu 1-31

Kalhâtî'nin el-Keşf ve'l-Beyân Adlı Eseri Bağlamında İmâmet Eleştirisi

Criticism of Imamate in the Context of Qalhâtî's Work titled al-Kashf wa'l-Bayan

Zübeyde Kalyoncu 32-63

Cavaca Tefsir Geleneği

The Javanese Tafsîr Tradition

Eyyüp Tuncer 64-103

Mağrib'de Verş Rivayetinin Kurumsallaşması: Kayrevan Ekolünde Ebû Abdullah b. Süfyan ve el-Hâdî fi'l-Kırâât

Institutionalization of the Warsh Transmission in the Maghreb: Abu 'Abdullah ibn Sufyan in the Kairouan School and al-Hâdî fi al-Qirâ'ât

Yavuz Mutlu - Ahmet Gökdemir 104-130

İslam Aile Hukukunda Kocanın Hapsinin Boşamaya Etkisi

The Effect of the Husband's Imprisonment on Divorce in Islamic Family Law

Muhammed Fatih Turan 131-147

İmam Hatip Lisesi Öğrencilerinin EBA Özelinde Uzaktan Eğitim Hakkındaki Görüşleri

Perspectives of Imam Hatip High School Students on Distance Education via EBA

Sümeyye Yamak - Mehmet Zeki Göksu 148-172

Kitap İncelemesi/Book Review

Tâhîrî'l-Mevlevî, Hazret-i Peygamber ve Zamânı -Çocuklara-, Hazırlayan Semih Doğan, Büyüyenay Yayınları, İstanbul 2017, Birinci Baskı, 85 sayfa, ISBN: 9786059268806

Sadettin Gürman 173-180